GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 62. *Dumineca, 16 (28) Martie.* 1886.

Braşovŭ 15 Martie 1886.

In adunarea deputaţilorŭ din Viena s'a des bătutŭ in ḍilele din urmă legea budgetară. Se ţinură cu ocasiunea acésta discursurĭ de mare însemnătate, carĭ aruncă multă lumină asupra situaţiunei interióre din partea de dincolo a monarchiei austro-ungare.

Cea mai mare sensaţiune a făcut'o fără îndoială discursulŭ prinţului Alois Liechtenstein, care a surprinsŭ camera cu declaraţiunea categorică că, după a sa firmă convingere, cestiunea naţională în Boemia nu se póte resolva decâtŭ prin aceea că de-o-parte se va *restabili dreptulŭ publicŭ alŭ regatului Boemiei*, redându-se acestui regatŭ vechile libertăţĭ confirmate de repeţite orĭ; de altă parte prin aceea, că se vorŭ da garanţii minorităţii germane în Boemia întroducêndu-se în dietă în tóte cestiunile, carĭ atingŭ naţionalitatea, votulŭ curiatŭ, aşa numita „itio în partes“, ca sĕ fiă apĕrată minoritatea de maiorisare.

Câtŭ pentru cestiunea regulării dreptului de limbă, prinţulŭ Liechtenstein recunósce, că ea este fórte încurcată, deórece mai întâiŭ trebue sĕ se scie, ce intră în competenţa dietei, ce în a Reichsrathului, ce în a esecutivei şi ce într'a legislativei. Elŭ recunósce, că cuvêntulŭ „limbă a statului“ nu este bine alesŭ, căcĭ póte duce la neînţelegerĭ. In fondŭ, adauge prinţulŭ, suntemŭ toţĭ înţeleşĭ, că statulŭ modernŭ într'o împĕrăţiă poliglotă, ca noi, are lipsă de unŭ mijlocŭ comunŭ de înţelegere, şi acésta o recunoscŭ şi popórele slave, carĭ vorŭ contribuì însĕşĭ ca sĕ se resolve acéstă cestiune.

Organulŭ Cehilor, „Politik“, salută cu mulţămire declararea, ce-o face prinţulŭ Liechtenstein, unulŭ din conducĕtorii conservativilorŭ nemţĭ, deşi mărturisesce, că nu este aşa optimistŭ, ca sĕ crédă, că dreptulŭ publicŭ alŭ Boemiei se va putea restabilì aşa numai câtŭ dai din pălmĭ.

Ómenĭ practicĭ, cum suntŭ, politicii cehĭ ḍicŭ aşa către conservativii nemţĭ: după ce odată voiţĭ sĕ stabiliţĭ limba germană a statului deşi nu cu numele, dér cu sensulŭ, ar fi bine ca pentru impăciuirea imperiului sĕ ne ajutaţĭ de a estinde demnitatea şi competenţa dietei boeme; decă ni s'ar concede o lege electorală liberală şi ni s'ar reda dreptulŭ de a-şĭ alege dieta deputaţĭ pentru Reichsrath, ce i s'a luatŭ la 1873, atuncĭ amŭ puté şi noi primi propunerile conservativilorŭ ca sĕ se ficseze prin lege unele privilegii ale limbei germane. La din contră, nu ne învoimŭ.

Dintre celelalte discursurĭ suntŭ mai remarcabile vorbirea ministrului de finance Dr. Dunajewski şi aceea a conducĕtorului Nemţilorŭ centralişti moderaţĭ Dr. Herbst. Se înţelege, că vederile lorŭ diferă tare una de alta. Ministrulŭ Dunajewski a făcutŭ importanta declaraţiă, că principiulŭ pe care se întemeiéză monarchia nu sufere ca guvernulŭ sĕ iésă numai dintr'o singură partidă, ci trebue sĕ stea peste partide; guvernulŭ actualŭ stă neclintitŭ pe acésta basă şi va conduce mai departe afacerile statului, fără a procede după sablóna constituţională.

Dr. Herbst susţinù din contră, că aşa nu mai merge fără periclitarea intereselorŭ statului.

Vomŭ vedé!

Vocĭ unguresci.

„Ellenzék“ dela 24 Martie, reproducêndŭ unele părţĭ din articululŭ de fondŭ alŭ „Gazetei Trans.“ dela 9 (21) Martie privitorŭ la *interpelarea d-lui Kogălniceanu*, în causa espulsaţilorŭ ardelenĭ, face următórele observărĭ:

»La începutŭ, „Gazeta“ aşa ḍicêndŭ a protestatŭ în contra amestecului altora în afacerile nóstre interne, acum ḍice, că a venitŭ vremea, ca in interesulŭ fraţilorŭ lorŭ sĕ-şĭ ridice glasulŭ bărbaţii de statŭ ai României; pe când mai deunăḍĭ „Gazeta« se mişca pe o basă bună, acum abia după câteva lunĭ şi-a schimbatŭ atitudinea şi a începutŭ a adopta punctulŭ de vedere alŭ duşmanilorŭ.“

„Nu ceremŭ noi patriotismŭ mare dela d-lŭ Aurel Mureşanu, atâta însĕ totuşĭ putemŭ pretinde, ca sĕ-şĭ escuse celŭ puţinŭ importunitatea (molestarea) când se tacŭ astfelŭ de interpelărĭ în parlamentele statelorŭ străine, cum a fostŭ şi a lui Kogălniceanu, că nu scimŭ, ce ar fi atuncĭ, decă s'arŭ amesteca state mai marĭ în afacerile nóstre interne cu aceeaşĭ cutezanţă ca şi d-lŭ Kogălniceanu.

„Óre ce arŭ ḍice diarele nóstre române decă şi noi amŭ face asemenea? De sigurŭ că arŭ atăca cu înverşunare parlamentulŭ maghiarŭ şi arŭ vorbì şi s'ar lupta în favorulŭ intereselorŭ României.‘

»Ne-amŭ obicĭnuitŭ a vedé pe naţionaliştii noştri în tabĕra duşmanilorŭ statului. «

Ce amŭ ḍisŭ noi, ca „Ellenzék“ sĕ vină şi sĕ ne acuse, că amŭ părăsitŭ basa pe care amŭ statŭ mai 'nainte?

Amŭ ḍisŭ următórele:

„Discursulŭ d-lui Kogălniceanu în fondŭ este unŭ actŭ de acusaţiune înaintea opiniunei publice europene *în contra şovinismului unguresсŭ*, care, persecutândŭ pe Românii din Ardélŭ şi Ţéra ungurescă, *ameninţă totodată şi pacea şi naţionalitatea poporului din statulŭ română vecinŭ.*“

„Era timpulŭ sĕ se ridice odată şi o voce din sînulŭ bărbaţilorŭ de statŭ ai României în contra acestui şovinismŭ, care nu mai are părechiă în Europa.“

Amŭ dori sĕ ne spună cei dela „Ellenzék“ prin ce cuvêntŭ din cele citate, amŭ recunoscutŭ bărbaţilorŭ de statŭ ai României îndreptăţirea d'a se amestеca în *afacerile nóstre interióre?*

Amŭ vorbitŭ de „şovinismulŭ maghiarŭ fără părechiă“ şi amŭ ḍisŭ că bine a făcutŭ d-lŭ Kogălniceanu, că şi-a redicatŭ vocea contra lui înaintea opiniunei publice europene.

Dér amŭ şi arătatŭ motivulŭ pentru care aprobămŭ faptulŭ D-lui Kogălniceanu, accentuândŭ că şovinismulŭ maghiarŭ merge aşa de departe încâtŭ „ameninţă şi pacea şi naţionalitatea poporului din statulŭ vecinŭ românŭ.“ Este óre „pacea şi naţionalitatea“ poporului din România o afacere interióră ungurescă?

Póte însĕ că cavalerii Kulturegyletisti dela Clusiu sĕ ne ia în nume de rĕu c'amŭ aprobatŭ în genere combaterea *şovinismului* lorŭ din partea d-lui Kogălniceanu. — Sĕ ne spună dumnealorŭ de când şovinismulŭ unguresсŭ este parte integrantă a statului şi a constituţiunei ungare?

Decă d. Kogălniceanu ar fi ḍisŭ, că nu e bună legea municipală a d-lui Tisza, din causă că e făcută numai pentru întărirea despotismului unguresсŭ, atuncĭ amŭ fi ḍisŭ că dreptate are, dérŭ sĕ ne lase sĕ-o combatemŭ noi cum vomŭ puté, ca sĕ nu-şĭ atragă imputarea, că se amestecă în afacerile nóstre interióre!

Dér d-lŭ Kogălniceanu nu s'a ocupatŭ de locŭ de afacerile nóstre interióre, ci numai şi numai de urmările rele ce le are şovinismulŭ unguresсŭ şi pentru România. A vorbitŭ aşadér de-o afacere care eminamente privesce pe Românii din România şi a făcutŭ numai atenţĭ pe Ungurĭ, ca sĕ 'şĭ deschidă mai bine ochii, căcĭ mai suntŭ şi alţii în lume afară de ei, de carĭ trebue sĕ ţină contŭ.

Negociările cu România.

Oficiosulŭ „Fremdenblatt“ dela 23 Martie din Viena scrie, că guvernulŭ austriacŭ s'a alăturatŭ definitivŭ la vederile guvernului unguresсŭ, ca tractările asupra punctelorŭ principiare ale tractatului comercialŭ şi vamalŭ, ce se va încheié cu România, se vorŭ face în Viena, de órece e cu totulŭ de ajunsŭ sĕ fiă representatŭ guvernulŭ românŭ la aceste tractărĭ prin ambasada din Viena. Guvernulŭ românŭ încă n'a rĕspunsŭ la acéstă propunere.

De altă parte „Allgemeine Zeitung“ din München într'o telegramă din Viena totŭ dela 23 Martie ḍice că, cu tóte scirile contraḍicĕtóre, după cum suntŭ din isvorŭ românŭ séu unguresсŭ, atâta e sigurŭ că tractările se vorŭ face în Bucuresci, unde se va trimite unŭ delegatŭ austriacŭ, şi vorŭ începe în a doua sĕptĕmână a lunei viitóre. Tractările se vorŭ face fórte repede, deórece România a hotărîtŭ definitivŭ sĕ aplice tarifulŭ autonomŭ după unŭ terminŭ de 40 de ḍile dela espirarea convenţiunei esistente, décă până atuncĭ nu se va încheié o nouă convenţiune. Greutatea principală o formézǎ cestiunea lăsării vitelorŭ române în Austro-Ungaria. Fără acéstă concesiune nu se póte cugeta la o reînoire a convenţiei; dér tocmai în acestŭ punctŭ se deosebescŭ înteresele austriace de cele unguresci.

SCIRILE ḌILEI.

Cu inceputulŭ anului scolarŭ 1886/87 (1 Septemvre în scólele reale militare, 18 Septemvre în casa orfanală militară şi în academiele militare) suntŭ de ocupatŭ în institutele militare de educaţiune şi de cultură vr'o 310 locurĭ erariale fără plată şi cu jumĕtate plata, locurĭ fundaţionare şi cu plată. Anume: 25 în casa orfanală militară, 180 în anulŭ ântêiu, 25 în anulŭ alŭ treilea alŭ scólelorŭ reale inferióre militare, 80 în anulŭ ântêiu alŭ academielorŭ militare şi adecă: 40 în academ mi ai litară din Wiener-Neustadt şi 40 în academia militară tehnică din Viena. Petiţiunile se adreséză comandelorŭ districtelorŭ de întregire, ale pieţii, fortăreţii şi de corpŭ (militare) în lunile Martie, Aprilie şi Maiu 1886.

—x—

In *Braşovulŭ-vechiu* graséză vĕrsatulŭ micŭ (pojarulŭ) între copii dela 5—10 anĭ. Peste 40 de copii suntŭ bolnavĭ de acéstă bólă.

—x—

Cei trei *spionĭ*, despre carĭ amŭ amintitŭ erĭ că s'a datŭ de ei în Himodŭ (cerculŭ Kapuvar), suntŭ fraţii Iónŭ şi Mihaiu *Rapcicĭ* născuţĭ în Kuli, dér cu locuinţa în Novi, şi Anton *Stiglin*. S'a datŭ de ei tocmai când luau schiţe topografice. Insoţitorulŭ lorŭ Pavel *Ivanovicĭ* a fostŭ rănitŭ greu, nevoindŭ a da de bună voiă celorŭ ce i-au atacatŭ documentele. Comitatele Eisenburg, Zala, Vesprim, Raab, Wieselburg şi Pojunŭ au fostŭ încunosciinţate ca şi ministrulŭ de interne despre acestŭ casŭ. Spionii se urmărescŭ.

—x—

A mai »pricopsitŭ‘ ministrulŭ *Trefort* pe preoţii gr. or. Daniilŭ *Petea* din Füzesd şi Stefanŭ *Florea* din Fegyer cu câte 50 fl. — Értă-le lorŭ, Dómne, că nu sciu ce facŭ!

—x—

Din *Deşiu* ni se scrie, că în loculŭ scólei române, care a arsŭ, Românii de acolo după incurgerea ofertelorŭ benevole îndată vorŭ începe edificarea unei nouĕ scóle corĕspunḍĕtóre.

—x—

O cestiune fórte delicată s'a pusŭ pe tapetŭ de plebanulŭ rom. cat. din *Şimleu* cu ocasiunea unei adunărĭ orăşenescĭ. Observândŭ acesta, că mulţĭ dintre creştinii fiăcărei confesiunĭ, chiar şi Dumineca şi în ḍile de sĕrbătorĭ când se oficiază liturghia, béu prin bordeele Jidanilorŭ şi horindŭ dealungulŭ stradelorŭ conturbă liniştea ce trebue sĕ fiă respectată în acelŭ timpŭ, a făcutŭ propunerea: »ca în timpulŭ câtŭ se servesce cultul divinŭ sĕ nu se vêndă nimicŭ.« Acéstă propunere s'a şi primitŭ şi a adusŭ cu sine efecte înbucurătóre, căcĭ de atuncĭ în Duminecĭ şi sĕrbătorĭ sub timpulŭ cât se oficiază în biserică, domnesce o linişte şi ordine bună, care dau unŭ caracterŭ festivŭ ḍilelorŭ de sĕrbătorĭ. Efectulŭ bunŭ alŭ acestei propunerĭ s'a arĕtatŭ şi doveditŭ în destulŭ, căcĭ promulgându-se şi pusă fiindŭ în vigóre în prima Dumineca s'au vĕḍutŭ la biserică toţĭ „species forensis‘, carĭ până atuncĭ horéu prin cârcĭme,

şi au ascultatŭ liturghia pănă în fine. Acésta amŭ ţinut'o de lipsă a o arĕta, ca prin ea sĕ atragemŭ atenţiunea preoţilorŭ noştri românĭ de pe sate, rugându-i ca şi dênşii considerând'o din punctŭ de vedere moralŭ sĕ o întroducă pe acolo pe unde până acum lipsesce.

—x—

Poşta din *Timişóra* a fostŭ jăfuită de nisce Ţiganĭ. Pagubele, neconstatate încă, suntŭ enorme.

—x—

Ni se scrie din *Lugoşŭ*, că la 19 Martie n. tribunalulŭ d'acolo a condamnatŭ la mórte prin spênḑurare şi la cheltuelĭ de judecată pe Serafimŭ *Lupulescu* din Dubeştĭ, cerculŭ Făgetŭ, pentru că în nóptea de 21 Septemvre a. t a omorîtŭ pe Vichentie Lera şi pe soţia lui Maria Lera, amêndoi din Dubeştĭ. Atâtŭ apĕrătorulŭ condamnatului, câtŭ şi procurorulŭ au apelatŭ la Tabla regéscă.

—x—

„România« află, că *Academia Santonă* din *Rosan* (Francia) a decretatŭ d-lui *Ionŭ Rădoi,* directorulŭ „Revistei Literare«, titlulŭ de membru onorificŭ alŭ ei. Dintre Românĭ, d. *Macedonski* este încă din anulŭ trecutŭ membru titularŭ alŭ acestei instituţiunĭ recunoscută de guvernulŭ francesŭ şi în sînulŭ căreia figuréză François Coppée, Sully Prudhomme şi o mulţime de alţĭ bărbaţĭ ilustri ai Franciei

—x—

Societatea dramatică din *Bucurescĭ* a primitŭ propunerĭ sĕ mérgă la *Cernăuţĭ*, pentru ca sĕ dea câteva representaţiunĭ la teatrulŭ d'acolo.

—x—

Ni se scrie din *Serbia,* că la 2 Martie au fostŭ împuşcaţĭ lângă *Zăicerĭ* doi feciorĭ românĭ, supuşĭ sêrbĭ, din causă că în timpulŭ rĕsboiului sêrbo-bulgarŭ au desertatŭ din armată. După ce li s'a cetitŭ sentinţa, fură luaţĭ în mijloculŭ unui careu de soldaţĭ cu baionetele în puscĭ întórse spre condamnaţĭ şi astfelŭ fură escortaţĭ prin oraşulŭ Zăicerĭ până la câmpŭ. Unŭ preotŭ i-a însoţitŭ până la grópă, unde au fostŭ împuşcaţĭ.

—x—

Din *Petersburgŭ* se telegrafiază, că directorulŭ Sinodului, *Sabler*, plécă din ordinulŭ Ţarului la Constantinopolŭ, spre a cerceta întru câtŭ suntŭ întemeiate sgomotele, că patriarchulŭ greco-orientalŭ are de gând sĕ se apropie într'o formă órecare de Biserica catolică. Décă se va adeveri acésta, atuncĭ Sabler împreună cu ambasada rusă va lua imediatŭ mĕsurĭ pentru a se evita acestŭ periculŭ ce ameninţă religia greco-ortodoxă. Trimisulŭ Sinodului mai e însărcinatŭ sĕ facă pe Portă a permite sĕ se înfiinţeze unŭ internatŭ clericalŭ rusŭ în Constantinopolŭ.

—x—

Teatru Germanŭ. »Die Ahnfrau“ de Grillparzer a fostŭ jucată spre mulţămirea publicului. D-lŭ Pappenheim (Iaromir) 'şĭ-a jucatŭ fórte bine greulŭ sĕu rolŭ, d-şóra Felsman (Bertha) a jucatŭ cu farmecŭ şi cu pasiune, d-lŭ Bocka (Borotin) minunatŭ, d-lŭ Fürst (Günther), dir. Remay (Beleslaw) şi d-lŭ Ferryberg (căpitanulŭ) au jucatŭ corectŭ, d-lŭ Wurm (Walter) pré cu pasiune în miculŭ sĕu rolŭ. »Die beiden Wenzel‘ de Mannstädt şi Lindau a avutŭ unŭ bunŭ succesŭ, fiindŭ că are multe situaţiunĭ vesele şi glume. Dir. Remay (Wenzel I.) a fostŭ plinŭ de umorŭ şi cupletulŭ »Privelegium« a trebuitŭ sĕ-lŭ repete de mai multe orĭ, d. Wurm (Wenzel II.) a jucatŭ cum trebuia, d-şóra Fischer (Fanny Schiller) a doveditŭ siguranţă 'n jocŭ şi a fostŭ desŭ aplaudată, d-lŭ Ferryberg (Schusserl) şi d-lŭ Fürst (Ungern) au fostŭ plinĭ de comicŭ Bine au fostŭ cântate şi celelalte cuplete.

Kossuth şi femea romàna.

(Fine.)

Despre aceea sunt pe deplinŭ convinsŭ, că acea cale, pe care a apucatŭ D-lŭ *Szathmary* şi reuniunea de ajutorŭ din Deva, nu vorŭ putea scăpa maghiarismulŭ periclitatŭ de valachisare, cu atâtŭ mai puţinŭ vorŭ puté remaghiarisa comunele deja valachisate.

Meritulŭ şi folosulŭ acestei mişcărĭ este de a se căuta în împrejurarea, că a atrasŭ atenţiunea publică asupra cestiunei

Eu potŭ afirma cu siguranţă, că singuraticele ajutorărĭ intenţionate de reuniunea din Deva nu vorŭ putea conduce la resultate sociale. Tinerii carĭ vorŭ primi instrucţiunea maghiară, se vorŭ aşeda prin alte părţĭ şi astfelŭ la remaghiarisarea comunelorŭ valachisate, nu se potŭ lua în considerare; séu că mergŭ acasă, şi în casulŭ acesta uită şi ei limba învĕţată în scólă şi vorŭ vorbi ér limba familiei şi a comunei lorŭ.

Ce privesce punctulŭ D-tale de vedere, vĕdŭ că D-ta ţii instrucţiunea poporală organisată de singurulŭ remediu.

Omulŭ, care din orĭce incidentŭ amintesce instrucţiunea poporală, ḑice unŭ lucru la care eu orĭ când voiu rĕspunde cu unŭ fórte evlaviosŭ »aminŭ.«

Deórece însĕ în specialŭ e vorba de susţinerea naţionalităţii şi de recâştigarea terenului naţionalŭ pierdutŭ mărturisescŭ, că *eu unulŭ, nu credŭ ca scopulŭ acesta sĕ se pótă ajunge singurŭ numai prin scólă.*

Fiece planŭ de s'ar statori spre ajungerea acestui scopŭ, se înţelege că din acela instrucţiunea poporală organisată nu va puté lipsi. Le-am scrisŭ aceasta şi D-lorŭ Szathmary şi György, şi încă şi aceea, că deórece copiii învaţă o limbă mai uşorŭ jucându-se, eu (ca şi d-ta după cum vĕdŭ din replica D-tale ce ai publicatŭ) punŭ unŭ deosebitŭ pondŭ pe grădinile de copii (scóle Froebeliane,) décă nu aşŭ presupune, că degeneraţii din comitatulŭ Huniedórei s'au valachisatŭ nu numai în privinţa limbei, dér şi în privinţa datinelorŭ, că adecă locuescŭ nu compactŭ în comune rurale, ci risipiţĭ pe moşiile lorŭ.

Dér când se recomandă în cestiune de limbă şi naţionalitate, ca uniculŭ preservativŭ séu chiar medicamentŭ, instrucţia poporală, eu întrebŭ, credĭ oare d-ta, ca copilulŭ, care 'nvăţă numai în scólă unguresce, se va maghiarisa, şi Maghiarŭ va rĕmânea în tótă viéţa sa, décă—din momentulŭ ce ese din şcólă, în viéţa familiară la vatra părinţească şi mai târḑiu în mijloculŭ ocupaţiunilorŭ sale ḑilnice şi a atingerilorŭ sale sociale — *aude vorbindu-se numai românesce, şi elŭ însuşĭ este silitŭ a se adresa românesce cătră părintele sĕu şi cătră maică-sa, cum s'a dedatŭ, de când scie vorbi?*

Ei, o credĭ d-ta asta? Eu nu o credŭ. Numai prin şcólă o limbă nu póte deveni limba, cu care ai sĕ trăescĭ.

Sĕ nu ne facemŭ ilusiunĭ. *Scoala desvóltă mintea, dă cultură.* Décă trăsura misteriosă ale deosebitelorŭ specii din genus »homo«, pe care noi o numimŭ *naţionalitate,* în cele din urmă este fórte independentă de ceea ce la omulŭ celŭ mare se numesce cultură. Aduţĭ numai aminte de timpurile, în carĭ cele mai culte clase ale rassei ungurescĭ cu câtă plăcere s'au desbrăcatŭ de limba unguréscă, câtŭ de uşorŭ s'au desbrăcatŭ de naţionalitate şi cu câtă greutate sĕ introducŭ în ea din nou. Cui putemŭ mulţămi, că limba, naţionalitatea nóstră nu o-au ştersŭ potopulŭ desnaţionalisărei? In analisa din urmă totuşŭ poporulŭ a fostŭ, deşi în privinţa culturei a fostŭ provĕḑutŭ de totŭ maşterŭ. Décă nu rĕmânea la poporŭ în viéţă limba unguréscă, după ce a muritŭ ea în cele politice, cu greu ar fi rĕmasŭ ceva Academiei de cultivatŭ.

Décă rĕmăşiţa catorrhinelorŭ fără códă (lipocercae) care se numesce omŭ, décă ea ar pretinde pentru sine escepţiune de sub legile dumneḑeescĭ sisteme universale, care după Harvey nu lucră după voinţă specială, ci după legĭ universale, aşĭ ḑice: e grozavă legea dupĕ care in privinţa rassei şi a naţionalităţei civilisaţia nu are putere de asimilare faţă cu rassele necivilisate. Unde se întâlnescŭ, aceia, décă dă înainte în mase marĭ, estermină pe acestea, tocmai pentru că nu le póte asimila. (Pildă: Maorii în Australia, şi Indienii în America de nordŭ). Ce e dreptŭ noi nu vomŭ stêrpi pe Valachĭ în Ardealŭ, căcĭ nu o putemŭ face acésta, căcĭ ei suntŭ mulţĭ; una e fără îndoială, faţă cu noi nu superioritatea culturei lorŭ dă naţionalităţii lorŭ puterea de a contopì pe Ungurĭ (căcĭ ei stau aşa de inferiorŭ în cultură, încâtŭ nicĭ preoţii lorŭ nu sciu cetì toţĭ). Acolo e Mănăşturulŭ dela Cluşiu citatŭ şi de d-ta. Dóră învĕţătura valachă a poporului a susţinutŭ alipirea cea nefrântă către limbă şi naţiune, încâtŭ nu 'şĭ-au însuşitŭ nicĭ o bóbă din limbă ungurésca dela cetăţenii din Cluşiu, deşì ei suntŭ legaţĭ de Cluşiu cum s'ar ḑice; *i a susţinutŭ muierea valachă, mama valachă, viéţa valachă în familie, vatra valachă.*

Sigurŭ e, că fără cultură rassa nóstră n'are viitorŭ. Necultura însĕ nu omóră naţionalitatea. Naţiunea da, dér naţionalitatea ba.

Şi fiind că rassa nóstră ca natiune numai prin cultură 'şĭ póte asigura viitorulŭ, eu ḑicŭ, sĕ desvoltămŭ cât mai multă energiă pentru educaţiunea rassei maghiare, pentru cultura ei maghiară. Şi confesiunea calvinistă maghiară, care trece preste 2 milióne suflete, bine sĕ mediteze, şi „religiunea maghiară«, care ar puté fi puternicŭ razimŭ alŭ naţionalităţei ungurescĭ, sĕ nu fiă dată periciunei pe câmpia din Ardélŭ, sĕ nu cadă pradă în ghiarăle *„religiunei valache.“* Altŭ sufletŭ a fostŭ în străbunii aceia, carĭ au ziditŭ fortăréţă tare reformaţiunei în patria nóstră, şi au sciutŭ da peptŭ cu stipulaţiunile din Viena şi Lintz. Repetŭ, sĕ desvoltămŭ tótă possibila energiă pentru crescerea poporului, sĕ nu credemŭ însĕ că cu acéstă unică unealtă vomŭ remaghiarisa pe cumetrii valachisaţĭ. Spre acestŭ scopŭ trebue sĕ creămŭ *centre maghiare*, carĭ pe *cale socială* sĕ înfluinţeze asupra acţiunei scólei, după cum plóia şi raḑa sórelui înfluinţéză asupra sĕmenţei. Sĕ îngrijimŭ de vatra familiară, de contactulŭ socialŭ, şi interesele materiale sĕ le aducemŭ în legătură cu interesele naţionale, şi sĕ coordinămŭ viéţa şi scóla. Şi în esecutarea acestora sĕ ceremŭ sfatŭ dela împrejurărĭ după referinţele locale. După a mea părere în acéstă afacere nu se póte generalisa teoria.

D-ta ḑicĭ: acésta nu póte fi chemarea reuniunilorŭ, acésta e chemarea naţiunei. Este aşa, însĕ naţiunea acésta a s'a chemare în practică numai pe calea reuniunilorŭ o póte îmbrăţişa; căcĭ după ce popii străinĭ au băgatŭ în capulŭ regelui Stefan imposibilitatea politică, devenită maximă de statŭ, *că ţéra cu o limbă, este ţéră slabă*, şi au pututŭ mijloci, ca în loculŭ limbei naţionale, cea latină sĕ devină limbă de statŭ; străbunii nostri seculĭ întregĭ au negligatŭ interesele nóstre naţionale, pe cândŭ atuncĭ generalisarea lorŭ ar fi fostŭ lucru uşorŭ, fără a întîmpina celŭ mai micŭ resensŭ, acuma este impossibilitate a repara cele neglese. Acuma nicĭ nu mai putemŭ cugeta, nicĭ nu mai trebue sĕ cugetămŭ la aceea, ca naţiunea prin puterea guvernului séu prin lege sĕ se pună între veninósa sărutare a popei de valach, şi între acei Maghiarĭ, carĭ de acelŭ veninŭ nu se lapădă nicĭ ca boulŭ de podbalulŭ celŭ veninosŭ. Naţiunea numai pe cale socială póte îmbrăţişa acéstă afacere, *aşa dér pe calea de reuniunĭ.*

Şi ca sĕ o pótă îmbrăţişa, trebue sĕ i se presente lucrulŭ în formă concretă. Spre aceasta, după părerea mea se recere o muncă prealabilă, pe care o póte împlini numai zelulŭ unorŭ bărbaţĭ de inimă. Trebue hotărîtŭ terenulŭ de acţiune, trebue indicate locurile, carĭ vorŭ forma obiectulŭ de acţiune, compuse apoi datele statistice speciale, nu numai după populaţiune, ci şi după starea economică, după câştigŭ, apoi trebue sĕ fimŭ în curatŭ cu elementele, pe carĭ ne putemŭ răḑima, carĭ suntŭ pedecile, carĭ trebuescŭ învinse, carĭ suntŭ trebuinţele, şi carĭ modalităţile indicate de referinţele locale. Numai pe basa acestora se póte face unŭ planŭ despre lucrările speciale, carĭ ar fi sĕ se separeze apoi după lucrurĭ şi după grupe. Acestea apoi ar trebui publicate spre a escita interesulŭ publicŭ, şi în cele din urmă publiculŭ interesatŭ ar trebuì convocatŭ la adunare imposantă, spre a organisa acestŭ planŭ.

După a mea părere ar fi sĕ se urmeze séu în chipulŭ acesta, séu décă nu, atuncĭ sĕ se apuce cineva cu dărabulŭ — din casŭ în casŭ, de pildă: ací este Tötör. Acì lipsesce asta, este desideratulŭ acesta, sĕ facemŭ acésta, sĕ se provóce interesulŭ generalŭ asupra lucrului, décă casulŭ specialŭ e de natură ca sĕ pretindă sucursulŭ publicului, şi décă nu e, sĕ se pună pondulŭ pe o intreprindere basată pe interese materiale, ceea-ce eu o ţinŭ mai sigură şi mai cu efectŭ în cele mai multe casurĭ, şi acésta cu atâta mai vêrtosŭ, cu câtŭ o întreprindere productivă, după cum este şi remaghiarisarea séu formarea de centre pentru salvarea şi desvoltarea celorŭ esistenţĭ deja, se póte face prin mijlóce ausiliare (institute pentru copii micĭ, educaţiune, instrucţiune etc.) carĭ, după cum stau aḑĭ lucrurile se vorŭ realisa prin colecte în modŭ nedefiniatŭ.

Cu unŭ cuvêntŭ: trebue sĕ se lucre după unŭ planŭ binecugetatŭ, altcum tare mĕ temŭ, că o vomŭ păţì ca cu stêrpirea phylocserei la Panciova. Vomŭ arunca banii şi phylocsera totŭ va rĕmânea.

Kossuth.

O esecutare la mórte *).

De pe valea Bistriţei, 6 Martie 1886.

»(Retipărirea e oprită!)«

Deşi nu 'mĭ place a scrie în ḑiare şi deşi am abḑisŭ de multŭ pentru a lua condeiulŭ în mână ca sĕ mai scriu în publicŭ, totuşĭ rĕu şi comicŭ se jócă sórtea cu mine. Am ajunsŭ érăşĭ ca sĕ admirŭ dreptatea axiomei: „Omulŭ propune, Dumneḑeu dispune“. Ce sei facĭ! Suntŭ în lumea asta motive aşa de tarĭ, câtŭ te împingŭ in modŭ fatalŭ sĕ facĭ unele fapte, ce de multe orĭ ai afirmatŭ că nu le vei face. Aşa am păţitŭ şi eu de astă dată. De multŭ nicĭ nu mai vréu sĕ scriu în ḑiare, fiă politice fiă de altă categoriă. Dér sĕ nu gândiţĭ pentru aceea că n'aşŭ ceti ḑiarele. Omnes Dei Deaeque hoc avertant! Le cetescŭ din dóscă în dóscă aşa precum cetescŭ preoţii celibĭ de cu gustŭ romanurile şi novelele, ér cocónele poesiile erotice, în carĭ în tótă strofa poeţelulŭ face sĕ se audă cuvintele: sărutŭ, scumpă, îngerŭ, te iubescŭ ş. a.

Sĕ lasŭ acestea la o parte. Destulŭ atâta, că sórtea, orĭ destinulŭ, mĕ împinse de astădată ca sĕ calcŭ ceea ce am ḑisŭ. M'am făcutŭ mincinosŭ. Ce sĕ facŭ? Aşa e sórtea: ea te face omŭ de omeniă, ea te face şi omŭ de nimicŭ.

Sinistrulŭ casŭ, ce se întêmplà în 3 Martie a. c. în oraşulŭ Bistriţa mĕ face déră sĕ reiau éră péna în mână şi sĕ descriu acelŭ casŭ. Se scie că tribunalulŭ c. r. din Bistriţa a condamnatŭ pe doi ómenĭ — Românĭ de religiunea gr. cat. din Budurlĕu, pentru că au comisŭ omorŭ — la mórte prin ştréngŭ. In urmă sentinţa s'a modificatŭ, aşa că Simeonŭ Haja a fostŭ condamnatŭ la închisóre pe viéţă, ér Tóder Moldovanŭ a fostŭ condamnatŭ la mórte prin ştréngŭ, adecă asupra lui s'a susţinutŭ sentinţa tribunalului în tótă asprimea ei.

Marţĭ la 8 óre diminéţa, adecă în 2 Martie judele de tribunalŭ d-lŭ Vêrticŭ a anunţatŭ delicventului Tóder Moldovanŭ acéstă sentinţă spunêndu-i, că Miercurĭ, adecă a doua ḑi la 8 óre diminéţa, are sĕ móră prin ştréngŭ. Tóderŭ Moldovanŭ a ascultatŭ acéstă sentinţă cu celŭ mai mare flegmatismŭ, şi cu sânge rece, netransformându-se »sufletesce“ nicĭ câtŭ de puţinŭ. Apoi venì d-lŭ protopopŭ Al. Silasi, care l'a mărturisitŭ şi cuminecatŭ. Delicventulŭ cu inima sdrobită şi-a arătatŭ cea mai mare căinţă pentru pĕcatulŭ comisŭ. Tótă ḑiua delicventulŭ a fostŭ fórte liniştitŭ sufletesce. La 8 óre séra d-lŭ Ales. Silasi s'a înlocuitŭ cu preotulŭ Şiomfaleului S. P. Simonŭ, care fu chiămatŭ a petrece nóptea cu delicventulŭ şi a-i ţiné meditaţiunĭ spirituale, ca respectivulŭ sĕ nu caḑă în desperare.

Ceea ce s'a petrecutŭ în timpulŭ acesta, dela 8 óre séra până la ora esecutărei, adecă la 8 óre diminéţa în 3 Martie, e unicŭ în felulŭ sĕu şi fórte rarŭ în istoria condamnaţilorŭ la mórte.

Intêiu sĕ însemnămŭ că delicventulŭ Tóderŭ Moldovanŭ tótă nóptea a fostŭ în starea cea mai normală şi în liniştea cea mai mare, aşa încâtŭ rarŭ poţĭ vedê vre unŭ omŭ mai liniştitŭ decâtŭ cum a fostŭ elŭ; elŭ a mâncatŭ, a fumatŭ, a rîsŭ, a cântatŭ şi a cetitŭ. Şi anume:

Dela 8 óre până cătră 9 óre preotulŭ S. P. Simonŭ i-a cetitŭ din „Visulŭ Pré curatei Fecióre“ şi din „Epistoliă“. Elŭ a ascultatŭ cu celŭ mai viu interesŭ şi a ḑisŭ că şi elŭ şcie ceti, şi că a învĕţatŭ a ceti cu litere cirilice în prinsóre dela unŭ feciorŭ — robŭ. In totŭ

---

*) Publicarea s'a amânatŭ din causa lipsei de spaţiu.

timpulŭ elŭ a fumatŭ necontenitŭ. Unŭ pachetŭ de »Belföldi«, totŭ la consumatŭ şi pănă în óra ultimă a vieţii sale; când fŭ dusŭ la ştrengŭ a totŭ fumatŭ ţigărĭ. Vinŭ încă a fostŭ destulŭ, dér cu tóte acestea nu s'a petrecutŭ decâtŭ o cupă şi mai bine din care a bĕutŭ preotulŭ, veghiătorulŭ carcerului, care încă a fostŭ acolo, delicventulŭ T. Moldovanŭ şi încă o persónă, alŭ cărei nume îlŭ tăcemŭ.

La órele 9, preotulŭ a începutŭ sĕ cânte, la dorinţa delicventului »cânteculŭ vrăjitórei« şi »Pre celŭ dealŭ pre celŭ colnicŭ«, carĭ cântece întru atâta au emoţionatŭ pre sĕrmanulŭ şi nefericitulŭ, încâtŭ numai decâtŭ a cântatŭ şi elŭ ceea ce a sciutŭ, dér cu aşa duioşiă şi cu aşa spiritŭ încâtŭ ni se sfâşia inima. Elŭ a cântatŭ şi noi l'amŭ ascultatŭ, ba ne-amŭ bucuratŭ că începe sĕ cânte, căcĭ şi aşa Românulŭ se mângâie pré bine prin cântecŭ. Iată ce ne-a cântatŭ delicventulŭ:

Cui suntŭ dragĭ poveştĭ frumóse,
Sĕ vină la noi acasă
Sĕ le povestescŭ de mine,
Cum am trăitŭ ḑile bune,
Ḑile bune'n desmerdare
Într'unŭ bine forte mare.
Trăindŭ într'atâta bine
N'am băgatŭ sémă de nime.
Ascultaţi mĕ voinicĭ
Şi copii carĭ sunteţĭ micĭ,
Că cine-o vrea sĕ m'asculte
Scăpa-va din nevoi multe.
Ascultaţi-mĕ voi fraţĭ:
Cu ómenii blăstămaţĭ,
Nicĭ sĕ beţĭ, nicĭ sĕ mâncaţĭ;
Nicĭ în prietinĭ nu vĕ daţĭ,
Că vĕ'nşélă cu cuvinte
Precum nu'ţĭ aducĭ aminte,
Cum au făcutŭ şi cu mine
Că mĕ scóseră din bine
Din bine şi bogăţiă
M'au svêrlitŭ în pribegiă;
Din bine şi din moşiă,
M'au băgatŭ la grea robiă.
O! robiă pré amară,
Când în tine mĕ băgară
Nu sciam ḑiuă-i orĭ séră,
In ocolŭ când mĕ scotea,
Lumea n'o puteam vedé.
De-alŭ meu bine dinainte
Aducêndu-mĭ eu aminte,
Vĕrsŭ lacrimĭ şi plângŭ ferbinte.
O! sóre lumina mea,
Nu sciu când te-oiu mai vedé!
Săracĭ némurile mele
Cum vĕ lasŭ cu mare géle!
Suntŭ în temniţă legatŭ,
In lanţŭ mare şi lăcatŭ,
In temniţă sub pămêntŭ
Unde véra trage vêntŭ,
Şi nu-i locŭ de odihnitŭ
De fluerulŭ şerpilorŭ
De răcatulŭ bróscelorŭ
De sunetulŭ férelorŭ.
Aşa mĕ păzescŭ de tare,
Ca pre-o avuţiă mare
Pururea necontenitŭ
Stă şilbocŭ neadurmitŭ
Stă şilbocu l'a mea uşă
Cu baionetulŭ în puşcă
Dér prin somnŭ şi prin beţiă
Cadŭ voinicĭ la gré robiă,
Prin ómenii blăstĕmaţĭ
Vinŭ voinicii toţĭ legaţĭ
Şi'n grea temniţă băgaţĭ.

A cântatŭ acéstă poesiă şi după ce preotulŭ S. P. Simonŭ şi încă cu o persónă a scris'o aşa pe cum a cântat'o delicventulŭ, acesta şi-a însemnatŭ de desuptulŭ poesiei şi numele sĕu, care se vede decopiatŭ aci: *Moldovanŭ Tóderŭ*,

Era la 10 óre din nópte, când T. Moldovanŭ a începutŭ a da celorŭ presenţĭ o mulţime de probleme matematice, dintre carĭ vomŭ insemna unele:

a) Suntŭ 20 ouĕ carĭ se vêndŭ cu 20 crucerĭ, şi anume: 1 ou de raţă cu 2 cr., 1 ou de gâscă cu 3 cr., 2 ouĕ de găină cu 1 cr. Intr'unŭ târḑiu abia au pututŭ deslega acéstă problemă cei presenţĭ. S'a resolvitŭ astfelŭ: 1 ou de gâscă cu 3 cr., 14 de găină cu 7 cr., 5 ouĕ de raţă cu 10 cr., prin urmare 20 ouĕ 20 cr.

După aceea ne-a datŭ următórele gâciturĭ: Unŭ omŭ a dusŭ în târgŭ 100 berbecĭ, a vêndutŭ berbecii cu 100 fl. şi în urmă a venitŭ acasă şi a adusŭ şi berbecii şi cei 100 fl. Nicĭ unulŭ nu a putut gâci. In urmă a spusŭ elŭ rîḑêndŭ, că vênḑêndŭ lîna fiecărui berbece cu câte 1 fl., lui i-au rĕmasŭ berbecii tunşĭ, pe carĭ i-a adusŭ acasă. (Va urma.)

Academia Română.

Raportulŭ secretarului generalŭ
asupra lucrărilorŭ Academiei Române în decurslŭ anului 1885—1886.
(Urmare.)

II. Publicaţiunea Academiei. Starea publicaţiunilorŭ nóstre este următórea:

1. *Analele* pe anulŭ 1884—1885 (Tom. VII. Secţ. I). partea administrativă şi desbaterile, s'au tipăritŭ în scurtŭ timpŭ după închiderea sesiunii generale trecute şi fără întârḑiere s'au împărţitŭ şi pusŭ la disposiţiunea publicului. Din secţiunea a II^{a} din acelaşĭ volumŭ s'au tipăritŭ 39 cóle, în carĭ se cuprindŭ tóte memoriele, carĭ fusese puse la disposiţiunea cancelariei, în numĕrŭ de 5 şi carĭ suntŭ:

1. Flora din fostulŭ districtŭ românescŭ alŭ Năsĕudului în Transilvania. Discursŭ de recepţiune de Fl. Porcius; cu respunsulŭ D-lui P. S. Aurelianu. 2. Cuvêntŭ despre espediţia lui Igor Sveatoslavicĭ, Principele Novgorodului nordicŭ, contra Polovţilorŭ s'au Cumanilorŭ. Traducere şi note de A. Papadopolŭ-Calimachŭ. 3. Inscripţiunea dela mănăstirea Războieni din Judeţulŭ Neamţului, comentată de P. S. S. Ep. Melchisedec. 4. O visită la câte-va mănăstirĭ şi Bisericĭ antice din Bucovina de P. S. S. Ep. Melchisedec. 5. Câte-va inscripţiunĭ şi documente din Bucovina adunate de S. Fl. Marianŭ.

Aceste memorii s'au tipăritŭ după obiceiu şi separatŭ. Ele însĕ nu au fostŭ suficiente pentru a forma unŭ volumŭ, din care causă volumulŭ nu s'a închisŭ, ci aşteptă mai înainte a fi completatŭ cu mai multe memorii carĭ suntŭ în întârḑiere.

2. Colecţiunea de poesii populare din Ardélŭ s'a terminatŭ de tipăritŭ dimpreună cu glosarulŭ întocmitŭ de D-lŭ membru corespondentŭ I. U. Jarnik şi cu o prefaţă de D-lŭ A. Bârsanŭ. Volumulŭ s'a publicatŭ sub titlulŭ: *Doine şi strigăturĭ din Ardélŭ.*

3. *Psaltirea lui Dosofteiu.* S'a tipăritŭ în decursulŭ anului întregŭ textulŭ în 32 cóle 8°. Introducerea la acéstă publicaţiune este preparată, dér diferite cause au întârḑiatŭ tipărirea ei. Îndată însĕ după închiderea sesiunii generale acéstă publicare se va termina.

4. D-lŭ colegŭ I. Sbiera a sfârşitŭ în decursulŭ anului tipărirea preţiosului textŭ din testamentulŭ nou cunoscutŭ sub numele de *Codicele Voroneţean*, conformŭ însărcinării ce i s'a datŭ de către Academiă. D-sa a înzestratŭ ediţiunea cu unŭ glosarŭ completŭ alŭ textului, precum şi cu unŭ studiu lungŭ şi amĕrunţitŭ asupra lui.

5. In sesiunea generală trecută (şedinţa din 5 Martie) aţĭ decisŭ a se retipări cronica lui Mironŭ Costinŭ, şi D-lŭ colegŭ V. A. Urechiă, care s'a însărcinatŭ cu acéstă lucrare, a şi începutŭ tipărirea, din care s'a făcutŭ până acum 10 cóle. D-lŭ Urechiă a datŭ lucrării sale o întindere multŭ mai mare de câtŭ cea prevĕḑută, voindŭ a publica în acéstă ediţiune tóte operele cunoscute ale lui Mironŭ Costinŭ, atâtŭ cele nepublicate câtŭ şi cele deja tipărite în alte ediţiunĭ. Ministerulŭ Instrucţiunii publice a binevoitŭ a veni în ajutorulŭ acestei lucrărĭ, luândŭ asupra sa sumele, carĭ arŭ trece peste 2000 lei prevĕḑuţĭ în budgetulŭ Academiei.

6. Lucrarea premiată a D-lui Gr. G. Tocilescu *Ţĕranulŭ românŭ*, nu a începutŭ a se tipări. Manuscriptulŭ se află la autorŭ spre a-lŭ revedea şi suma de 2000 lei prevĕḑută în budgetŭ pentru tipărirea lui a rĕmasŭ neatinsă. Sperămŭ că în anulŭ curentŭ acéstă lucrare se va tipări.

7. In aceeaşĭ situaţiune se află şi catalogulŭ epigraficŭ alŭ Museului de anticităţĭ, pentru care aţĭ prevĕḑutŭ, în budgetulŭ anului trecutŭ, suma de lei 1000.

8. In sesiunea trecută aţĭ acordatŭ colegului nostru D-lui S. Fl. Marianŭ suma de lei 500 ca ajutorŭ pentru publicarea colecţiunii de *Descântece* adunate de D-nia Sa D-lŭ colegŭ Marianŭ nu ne-a făcutŭ până acum nicĭ o comunicare asupra acestei publicaţiunĭ.

9. In sesiunea generală trecută aţĭ aprobatŭ propunerea făcută de d-lŭ P. Ispirescu, tipografulŭ Academiei, de a face o nouĕ ediţiune a »Istoriei lui Mihaiu Vitézulŭ de N. Bălcescu.« După decisiunea luată atuncĭ noua ediţiune a acestei opere era a se face după manuscrisele autorului, reproducêndu-se tóte notele la textŭ, carĭ au fostŭ tóte omise în ediţiunea făcută la 1878 de d-lŭ colegŭ A. Odobescu. Manuscrisulŭ lui Bălcescu este însĕ în cea mai mare parte numai prima redacţiune, ér notele suntŭ adeseorĭ dispuse provisoriu aşa, încâtŭ este fórte greu a sci la ce anume locŭ din textŭ se referŭ. Pentru acésta ar fi necesarŭ a se controla aprópe tóte notele cu cărţile din carĭ suntŭ luate. Acéstă controlare cere însĕ o muncă fórte îndelungată, aşa încâtŭ a fostŭ peste putinţă ca delegaţiunea cu personalulŭ cancelariei sĕ o pótă executa. Acéstă dificultate a fostŭ comunicată academiei în şedinţa dela 11 Octomvre trecutŭ, când s'a decisŭ a se lăsa lucrarea în suspensiune şi a se raporta casulŭ sesiunii generale pentru a se lua mĕsurile necesare în consciinţă.

10. Îndată după închiderea sesiunii trecute colegulŭ nostru D-lŭ B. P. Haşdĕu a începutŭ tipărirea Marelui Etimologicŭ alŭ Romăniei. Primele dóuĕ fascicule din acéstă însemnată lucrare, carĭ forméză ântéia jumĕtate din celŭ dintâiu volumŭ, vĕ suntŭ cunoscute. In aceste douĕ fascicule se cuprindŭ cuvintele dela A — *Aflu.*

D-lŭ Haşdĕu ne va face o relaţiune mai amĕrunţită despre starea lucrărei sale şi despre continuarea ei. In decursulŭ anului D-sa a ţinutŭ Academia în curentŭ despre progresulŭ lucrării şi în mai multe şedinţe a cetitŭ unii articulĭ dintr'însa. D-lŭ Haşdĕu ne promite că în scurtŭ timpŭ volumulŭ ântêiu, adică întreagă litera A, va fi terminatŭ. (Va urmă.)

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

PESTA, 27 Martie. — In camera deputaţilorŭ, Nemenyi (liberalŭ) interpeléză pe guvernŭ cu privire la tractatulŭ comercialŭ românŭ. Interpelarea, care se motivéză la încheiarea şedinţei, s'a comunicatŭ ministrului de comerţŭ.

BERLINŬ, 27 Martie. — In Reichstag, cu ocasiunea cetirei a doua a proiectului asupra monopolului spirtuóselorŭ, Bismarck a amenintatŭ că, în casŭ de respingere a monopolului, guvernulŭ va presenta nouĕ propunerĭ privitóre la consumŭ şi cancelarulŭ imperiului puse în perspectivă pentru Prusia darea pe licenţă. Oratorulŭ combate sgomotele despre modificarea constituţiunei, se provócă la nesiguranţa situaţiunii şi încheiă, că nimenea nu póte sci, ce se va întêmpla în Francia. (Mişcare.)

BRUXELA, 27 Martie. — Au isbucnitŭ turburărĭ şi în Charlroi. Bande de grevistĭ au petrunsŭ în mine, forţară pe lucrătorĭ sĕ înceteze lucrulŭ, cutrierară apoi mai multe localităţĭ devastândŭ. In fabricele de metale lucrătorii au încetatŭ lucrulŭ şi au distrusŭ numeróse fabricĭ de sticlă. Sĕ ḑice că mai multe stabilimente stau în flacărĭ. Au sositŭ trupe, ca sĕ restabiléscă ordinea. Prin împrejurimile Liege-ului situaţiunea s'a îmbunătăţitŭ. In fabricele lui Cockerill s'a reînceputŭ lucrulŭ.

DIVERSE.

O nouă manoperă pungăşéscă. — Din Parisŭ sĕ anunţă: Mai ḑilele trecute o damă tînĕră trecea pe stradă, avêndŭ în braţe unŭ copilŭ micŭ. De odată se apropiă de dênsa unŭ domnŭ bine îmbrăcatŭ şi salutând'o frumosŭ ḑise: „Dómnă, permite-mĭ sĕ-ţĭ spunŭ, că o muscă urîtă şi póte otrăvitóre, s'a aşeḑatŭ pe pălăria copilaşului d-tale. Muma speriată scóse batista spre a gonĭ musca, pe când acelŭ domnŭ căuta sĕ alunge insecta dândŭ cu mânuşa; insecta părea că se aşéḑă când pe umerĭ, când pe turnura tinerei dame. In fine acelŭ domnŭ amabilŭ esclamă: „Ah, voila!« şi arătă damei între degetele sale cadavrulŭ unei muşte marĭ, apoi plecă însoţitŭ de mulţumirile damei. Dér streinulŭ d'abia apucase după unŭ colţŭ de stradă, când dama observă, că împreună cu musca îi perise şi ceasorniculŭ cu lanţulŭ de aurŭ cu totŭ.

* *

O scamatorie primejdiósă. — In trecutele ḑile, renumita prestidigitatrice Sidonia Romanŭ, fiica profesorului Romanŭ, a avutŭ onórea a se produce la Gacina înaintea familiei împĕrătesci a Rusiei dovedindŭ dibăcia sa. Juna d-şóră esecutase mai multe scamatorii surprinḑĕtóre şi revoltase unŭ aplausŭ unanimŭ, când se adresă d'odată către împĕratŭ, ḑicêndu'ĭ: — „Sire, mi-am permisŭ a face sĕ dispară din buzunarŭ portofoliulŭ Maiestăţiĭ Vóstre.“ Ţarulŭ se sculă şi esclamă: — „Pentru Dumneḑeu! Ce ai făcutŭ? Iă sĕ mi se restitue îndată; nimeni nu trebue s'arunce o privire într'ênsu!“ D-şóra Romanŭ fórte speriată, eşi repede şi reveni îndată cu cazaculŭ care păzea uşa din afară, ḑicêndu'ĭ cazacului c'o voce tremurândă: — „Portofoliulŭ Maiestăţei Vóstre l-am pusŭ adineórĭ în buzunarulŭ acestui omŭ, fără sĕ bage de sémă sau sĕ bănuiască ceva.“ Împĕratulŭ resuflă liniştitŭ şi ḑise: — »Décă e aşa, nu e nicĭ unŭ pericolŭ, cazacii mei nu sciu sĕ citéscă. »Apoi se grăbi sĕ liniştéscă pe spăriata şi ingălbenita prestidigitatriţă, adăogândŭ: — »o fată atâtŭ de jună ca d-ta nu póte avea nicĭ o ideie ce nenorocirĭ ar fi pututŭ sĕ resulte din scamatoria sa.«

* *

Intr'unŭ salonŭ. — Mare serată la d-na X..., cunoscută ca una din dómnele cele mai de spiritŭ. Unŭ invitatŭ o întrébă ce deosebire este între o femeiă virtuóse şi o femeiă onostă. — »Rĕspunsulŭ este fórte simplu, ḑise d-na X.. Femeiă virtuósă este femeia onestă, care a datŭ doveḑĭ de onestitatea ei.“

* *

Inaintea unui tribunalŭ corecţionalŭ din Francia. — Preşedintele, adresându-se către o jună frumósă: — „Pentru ce aţĭ aruncatŭ o butelia cu cernélă în faţa dómnei?« Juna frumuşică nu rĕspunde nimicŭ. Preşedintele: — „Trebue sĕ vĕ spunŭ că décă nu rĕspundeţĭ nu veţĭ avea simpatiile tribunalului.“ — Ei bine! pentru că n'am putută isbuti sĕ'mĭ procurŭ vitriolŭ!«

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 25 Martie st. n. 1886

Rentă de aurŭ 4%	103 40	Bonurĭ croato-slavone	104.75
Rentă de hârtiă 5%	95.10	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100.—
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	153.—	Imprumutulŭ cu premiu ung.	121 25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	101.25	Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	124 25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 —	Renta de hărtiă austriacă	85.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	114.50	Renta de arg. austr.	85.40
Bonurĭ rurale ungare	104 80	Renta de aurŭ austr.	114 40
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C4 80	Losurile din 1860	139 —
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.75	Acţiunile băncei austro-ungare	875 —
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.75	Act. băncei de creditŭ ung.	305.50
Bonurĭ rurale transilvane	104 75	Act. băncei de creditŭ austr.	299 50
		Argintulŭ —. — Galbinĭ împărătescĭ	5.92
		Napoleon-d'orĭ	999.—
		Mărcĭ 100 imp. germ.	61.65
		Londra 10 Livres sterlinge	125.80

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 12 Martie st. v. 1886.

	Cump.	vend.
Renta română (5%).	93 —	94—
Renta rom. amort. (5%)	96¼	97—
» convert. (6%)	88¾	89½
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	31—	33—
Credit fonc. rural (7%)	102¼	103—
» „ „ (5%)	86½	87—
» » urban (7%)	99—	100—
» » » (6%)	92½	93½
» » » (5%)	83—	83¼
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	14 ¾	14—
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.00—	2.01

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 25 Martie st. n. 1886.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.67	Vênd.	8.70
Argint românesc	»	8.60	»	8.65
Napoleon-d'orĭ	»	9.97	»	10.—
Lire turcescĭ	»	11.20	»	11.30
Imperialĭ	»	10.20	»	10.30
Galbenĭ	»	5.86	»	5.90
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.—	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	124.—	»	125.½
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Anunţămŭ acelorŭ onoraţĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ binevoi a se abona la fóia nóstră de aicĭ încolo, că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1886 prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea completă.

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe fâşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonézâ din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS."*

Tipografia ALEXI Braşovŭ.